

TIDSKRIFT FÖR POLITISK FILOSOFI
NR 1 2009 | ÅRGÅNG 13

Bokförlaget THALES

Karl Persson

Göran Duus-Otterström svarar på ett utmärkt sätt på flera av de frågor jag hade. Jag är, precis som Duus-Otterström förutspådde, emellertid inte övertygad.

1. Osäkerhet

SOM JAG FÖRSTÅR det är det argument Duus-Otterström fäster störst vikt vid, i sitt försvar av att det råder en stor osäkerhet kring om vi har en libertariansk fri vilja eller ej, att vi har en känsla av att vi har en sådan. Att ha en sådan fri vilja är vidare, som jag förstår det, att vi har en viss *förmåga* som tillåter oss att handla på ett visst sätt. Frågan blir då varför vi borde fästa någon vikt vid denna känsla när vi undrar över om vi har en sådan förmåga eller ej. Duus-Otterström ger inget argument för detta.¹ Jag gav däremot två argument för motsatsen i min ursprungsartikel.

Det första argumentet gick ut på att visa på den evolutionära funktion en sådan känsla kan ha. Om en sådan förklaring kan produceras, borde detta åtminstone ge oss skäl att bli tveksamma inför dessa känslors »sanningsanspråk». Det andra argumentet gick framförallt ut på att genom sociologisk och psykologisk evidens visa att de känslor vi kan ha kring andra handlingsrelaterade egenskaper, som att vi inte är påverkbara av små stimuli, är falska, vilket i sin tur ger stöd för att vi inte bör lita allt för mycket till dessa känslor. Tillsammans utgör dessa två argument ett relativt starkt stöd för att vi inte har någon privilegierad epistemisk position visavi hur vi är konstituerade. Och så länge inget annat argument produceras för den motsatta uppfattningen är åtminstone inte jag benägen att ändra mig.

2. Hierarkin

RÖRANDE HIERARKIN TYCKER jag att Duus-Otterström på ett bra sätt har strukturerat upp de olika positionerna. Jag tror emeller-

tid att exemplen som talar mot min ståndpunkt kan pumpa igång våra intuitioner av fel skäl. För att undkomma detta och samtidigt undersöka om *intentionen* är avgörande kan man ta ett exempel där agenter får vad de förtjänar utan att det finns någon annan agent inblandad. Ta till exempel en fruktansvärd person som har begått en mängd fruktansvärda handlingar och som på alla sätt förtjänar ett straff. Tänk vidare att denne inte straffas av någon person men drabbas av ett långt utdraget lidande som har sin orsak i en sjukdom av något slag. Har personen fått det den förtjänar? Antagligen. Skulle det ha varit bättre om den blev straffad av en person med en intention? Kanske. Detta tror jag emellertid främst beror på att vi vill ha straffsystem som sätter fruktansvärda personer som utför groteska handlingar bakom lås och bom.

Med detta sagt står slutsatsen från min första artikel i huvudsak fast – vilket, som jag även sa där, inte på något sätt betyder att Duus-Otterströms argument är ointressant eller inte tillämpligt på andra sätt än han själv tänker sig.

Noter

1 Duus-Otterström säger: »Skillnaden mellan viljefrihetsfrågan och en del andra frågor (som frågan om huruvida jorden är platt) är möjligen att folk verkar ha en fördelaktigare epistemisk position i det förra fallet. [...] Det är därför man kan acceptera att en utbredd och djupt rotad känsla av att utöva indeterministisk kontroll ger oss viss grund att tro att sådan kontroll finns, precis som att en utbredd känsla av avsaknad av kontroll vore skäl att tro motsatsen.» (s. 58.) Frågan om *varför* vi har denna fördelaktiga epistemiska position kvarstår emellertid, som jag förstår det. I vissa fall verkar det rimligt att tro att människor har en fördelaktig position rörande om de är fria. Givet till exempel att tvång (frånvaron av frihet) är att göra något man egentligen inte vill göra, så är individen ofta bäst skickad att göra denna bedömning. Men i en rad andra fall, av ovan nämnda skäl, är vi det inte.